

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/124/2023
Identifikačné číslo spisu:	4319203960
Dátum vydania rozhodnutia:	07.05.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:4319203960.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v spore žalobcu V. Q., narodeného X. B. XXXX, G. XXX, Y. P., zastúpeného JUDr. U. H., narodeným XX. Y. XXXX, Trinec, 1. máje 493, Česká republika, proti žalovanej SLOVENSKÉ ENERGETICKÉ STROJÁRNE a.s., Tlmače, Továrenská 210, IČO: 31 411 690, zastúpenej advokátskou kanceláriou Bartová, Kováčsová & Partners, s.r.o., Nové Zámky, Majzonovo námestie 2, IČO: 36 855 197, o zaplatenie 1 476 133 Kč s príslušenstvom, o nesúhlase Krajského súdu v Bratislave s postúpením sporu Krajským súdom v Nitre, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m na konanie a rozhodnutie o odvolaní je Krajský súd v Bratislave.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave listom z 3. novembra 2023 predložil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“ alebo „NS SR“) z dôvodu nesúhlasu s postúpením veci Krajským súdom v Nitre podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Uviedol, že Krajský súd v Nitre postúpenie veci založil na názore, podľa ktorého funkčne príslušným súdom na prejednanie podaného odvolania je v zmysle § 34 ods. 2 CSP v platnom a účinnom znení Krajský súd v Bratislave, ktorý je príslušný na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu v obvode Krajského súdu v Nitre v obchodnoprávných sporoch. S týmto názorom sa Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „predkladajúci súd“) nestotožnil a mal za to, že kauzálna a funkčne príslušná na prejednanie a rozhodnutie o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Levice č. k. 14Cb/64/2019-202 zo 14. januára 2022 bol a naďalej ostáva Krajský súd v Nitre. Zdôraznil, že pre určenie kauzálnej a funkčnej príslušnosti odvolacieho súdu je rozhodujúce to, kedy bolo podané odvolanie, pretože týmto okamihom sa začína odvolacie konanie. V posudzovanom prípade bolo odvolacie konanie začaté 1. februára 2022, kedy (podľa vtedajšej právnej úpravy) bol na konanie a rozhodovanie o podaných odvolaniach v prejednávanej veci kauzálna a funkčne príslušný Krajský súd v Nitre. Zmena CSP, ku ktorej došlo zákonom č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení zákona č. 398/2022 Z. z.

(ďalej len „zákon č. 150/2022 Z. z.“), nemá vplyv na už založenú kauzálnu a funkčnú príslušnosť Krajského súdu v Nitre v prípade odvolacích konaní začatých pred 1. júnom 2023. Zavedením kauzálnej príslušnosti zákonom č. 150/2022 Z. z. totiž nedochádza od 1. júna 2023 k prechodu výkonu súdnictva medzi krajskými súdmi v prebiehajúcich odvolacích konaniach. Keďže odvolanie bolo podané do 31. mája 2023, na jeho vybavenie je príslušný doterajší odvolací súd - Krajský súd v Nitre. Uvedené je podľa názoru predkladajúceho súdu v súlade s ustanovením § 36 CSP a zásadou perpetuatio fori. Funkčná príslušnosť Krajského súdu v Bratislave nevyplýva ani z ustanovenia § 34 ods. 2 CSP účinného od 1. júna 2023, keďže Krajský súd v Bratislave je príslušný na konanie o odvolaní proti rozhodnutiam vydaným podľa § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) CSP, t. j. proti rozhodnutiam Okresného súdu Nitra a Okresného súdu Trnava a nie (ako v predmetnom prípade) proti rozhodnutiam Okresného súdu Levice.

2. Najvyšší súd SR ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Nitre a Krajskému súdu v Bratislave (§ 43 ods. 2 CSP) posúdil dôvodnosť predloženého nesúhlasu s postúpením obchodnoprávneho sporu na odvolacie konanie a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave nie je dôvodný.

3. Podľa článku 4 ods. 1 CSP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

4. Podľa článku 17 CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

5. Podľa § 22 CSP, na konanie v obchodnoprávných sporoch sú príslušné:

- a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave,
- b) Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach,
- c) Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici,
- d) Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre,
- e) Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove,
- f) Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne,
- g) Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave,
- h) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline.

6. Podľa § 34 ods. 1 CSP, ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

7. Podľa § 34 ods. 2 CSP, na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa:

- a) § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici,
- b) § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave,
- c) § 22 písm. e) a § 23 písm. e) je príslušný Krajský súd v Košiciach.

8. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného pojednania sporu.

9. Podľa § 471c CSP, konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

10. Zo spisu vyplýva, že v danom obchodnoprávnom spore rozhodol Okresný súd Levice rozsudkom č. k. 14Cb/64/2019-202 zo 14. januára 2022, ktorým žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100%. Proti tomuto rozsudku podal žalobca 1. februára 2022 odvolanie, ktoré Okresný súd Levice 5. apríla 2022 predložil Krajskému súdu v Nitre ako súdu odvolaciemu. Krajský súd v Nitre o odvolaní žalobcu nerozhodol a s poukazom na závery vyplývajúce z uznesenia NS SR sp. zn. 5Ndob/5/2023 zo 16. augusta 2023 vec postúpil Krajskému súdu v Bratislave ako súdu kauzálnu a funkčne príslušnému na rozhodnutie o podanom odvolaní podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP v znení účinnom od 1. júna 2023. Krajský súd v Bratislave s postúpením sporu nesúhlasil a spis

predložil Najvyššiemu súdu SR na rozhodnutie sporu o príslušnosť (§ 43 ods. 2 CSP).

11. Pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť je potrebné vyriešiť otázku časovej pôsobnosti právnych noriem upravených v § 34 ods. 1 a 2 CSP, v nadväznosti na prechodné ustanovenie § 471c CSP. Odvolanie bolo podané (a teda odvolacie konanie bolo začaté) pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 150/2022 Z. z., ktorou novelou boli s účinnosťou od 1. júna 2023 zmenené aj ustanovenia upravujúce funkčnú príslušnosť súdov na konanie o odvolaní (§ 34 CSP), a to v súvislosti s novoupravenou kauzálnou príslušnosťou súdov v obchodnoprávných sporoch (§ 22 CSP). Pre súdy preto vzniká otázka, či sa nová právna úprava funkčnej príslušnosti má vzťahovať aj na odvolacie konania začaté pred účinnosťou novely.

12. V procesnom práve je pri riešení otázok intertemporality základným princípom okamžitá aplikovateľnosť novej procesnej úpravy na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajších predpisov. Preto pokiaľ nie je v prechodných ustanoveniach upravené inak, je potrebné, aby súdy aj na konania začaté a prebiehajúce podľa predchádzajúcej právnej úpravy aplikovali novú právnu úpravu, a to od momentu nadobudnutia jej účinnosti.

13. V rámci novely CSP, účinnej od 1. júna 2023, bolo prijaté prechodné ustanovenie § 471c CSP, podľa ktorého sa konania začaté podľa predchádzajúcej právnej úpravy a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 (s výnimkou prípadov, kedy osobitný predpis výslovne upravil prechod výkonu súdnictva na iný súd). Uvedené prechodné ustanovenie teda upravuje zachovanie vecnej a miestnej príslušnosti v konaniach začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023. Neupravuje však zachovanie funkčnej a ani kauzálnej príslušnosti, čo vyplýva z gramatického (jazykového) výkladu predmetného ustanovenia. Pokiaľ by mal zákonodarca v úmysle v prechodnom ustanovení § 471c CSP upraviť tiež zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosť, urobil by tak explicitne ako v prípade ustanovenia § 470 ods. 4 CSP.

14. V súlade s princípom okamžitej aplikovateľnosti je potom potrebné novú právnu úpravu funkčnej príslušnosti, obsiahnutú v § 34 ods. 2 CSP, aplikovať aj na odvolacie konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023.

15. V predložennom spore o príslušnosť je potrebné vyriešiť aj nadväzujúcu otázku výkladu ustanovenia § 34 ods. 2 CSP vo vzťahu k obchodnoprávnym sporom, a to v situácii, keď súdom konajúcim a rozhodujúcim v prvej inštancii, nie je žiadny z okresných súdov vymenovaných v § 22 písm. c) až h) CSP. V posudzovanom prípade bol okresným súdom rozhodujúcim v prvej inštancii Okresný súd Levice, teda okresný súd patriaci podľa § 3 ods. 4 písm. b) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov do obvodu Krajského súdu v Nitre.

16. Najvyšší súd SR, vychádzajúc z gramatického výkladu ustanovenia § 34 ods. 2 CSP (Na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa...) a v ňom (zákonodarcom) kladený dôraz na konanie vymedzené v § 22 CSP (a nie na súd rozhodujúci podľa § 22 CSP), ako aj z teleologického výkladu, zohľadňujúceho účel novely, ktorým je špecializácia súdov (vrátane odvolacích) s cieľom zabezpečenia rýchlosti, efektívnosti a kvality rozhodovania, za súčasnej absencie prechodného ustanovenia, ktoré by obsahovalo odlišnú právnu úpravu, dospel k záveru, že ustanovenie § 34 ods. 2 CSP je od 1. júna 2023 potrebné aplikovať aj v takom prípade, keď okresný súd rozhodujúci obchodnoprávny spor nie je jedným z okresných súdov taxatívne vymenovaných v § 22 písm. c) až h) CSP. Pokiaľ teda súdom rozhodujúcim v prvej inštancii je Okresný súd Levice, ktorý patrí do obvodu Krajského súdu v Nitre, je na mieste aplikovať ustanovenie § 34 ods. 2 písm. b) CSP a funkčne príslušným súdom na konanie o odvolaní je Krajský súd v Bratislave.

17. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR, zákonodarca v ustanovení § 471c CSP zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti v konaniach začatých do 31. mája 2023 neupravil zámerne. Uvedené vyplýva zo

skutočnosti, že zákonodarca v znení tohto prechodného ustanovenia pristúpil k vymenovaniu iných druhov príslušnosti, ktoré zostávajú zachované (vecnej a miestnej), avšak kauzálnu a ani funkčnú príslušnosť neuviedol (na rozdiel od iného prechodného ustanovenia § 470 ods. 4 CSP). Krajským súdom v Bratislave prezentovaný výklad, podľa ktorého by konania o odvolaniach podaných do 31. mája 2023 mali byť dokončené na „pôvodných“ krajských súdoch, t. j. funkčne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, nerešpektuje účel sledovaný predmetnou novelou, ktorým je v prvom rade špecializácia súdov, vrátane odvolacích. Navrhovaný výklad by spôsobil neželanú dvojkolažnosť, kedy by odvolacie konania v obchodnoprávných sporoch, napriek zamýšľanej špecializácii, naďalej prebiehali aj na takých krajských súdoch, ktoré už podľa novej právnej úpravy nemajú byť súčasťou špecializovaného obchodného súdnictva. Vzhľadom na znenie § 471c CSP a jeho výklad ozrejmený v odôvodnení tohto rozhodnutia, zmenou funkčnej príslušnosti odvolacích súdov prišlo k zmene funkčne príslušných súdov aj v odvolacích konaniach začatých pred účinnosťou novely. Pri takto zvolenom riešení Najvyšší súd SR aplikoval aj základné princípy CSP vymedzené v čl. 4 ods. 1 a čl. 17.

18. Vo vzťahu k záverom o okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy Najvyšší súd SR poukazuje na obdobné názory vyslovené v uznesení NS SR sp. zn. 6Ndc/19/2023 z 28. júna 2023 a v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 257/2023 z 27. júna 2023. Totožné závery boli prijaté v uzneseniach NS SR sp. zn. 5Ndob/5/2023 zo 16. augusta 2023, sp. zn. 3Ndob/8/2023 z 23. augusta 2023, sp. zn. 1Ndob/14/2023 z 19. októbra 2023 a mnohých ďalších. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR prijatými závermi nedochádza k porušeniu práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) a ani k porušeniu zásady perpetuatio fori, keďže k zmene funkčnej príslušnosti prišlo na základe zmeny právnej úpravy a jej okamžitej aplikovateľnosti, pričom úprava intertemporality novej procesnej úpravy bola v rukách zákonodarcu.

19. Najvyšší súd SR z uvedených dôvodov dospel k záveru, že na konanie a rozhodnutie o odvolaní žalobcu je príslušný Krajský súd v Bratislave.

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.